

GROENLINKS

Frisse start

Voor elkaar, met elkaar!

**Gezamenlijk verkiezingsprogramma
PvdA en GroenLinks Leiderdorp
2022-2026**

Wat vinden we en wat willen we?

1. Wonen is een grondrecht!

Iedereen verdient een thuis. We moeten slimmer omgaan met beschikbare ruimtes om woningen te kunnen realiseren. Wij streven naar 2.500 extra woningen in de komende 10 jaar.

2. Energietransitie: omdat we maar één planeet hebben!

Een schone en leefbare planeet achterlaten voor onze kinderen. Ook in Leiderdorp kunnen we daar ons steentje aan bijdragen. We willen dat de energietransitie voor iedereen toegankelijk wordt gemaakt.

3. Leiderdorp sociaal: voor jong en oud

Iedereen hoort gelijke en eerlijke kansen te krijgen. Juist in de huidige tijd blijkt maar weer hoe belangrijk dit is. We zetten ons in om Leiderdorp socialer te maken.

4. Natuur en versterking van de biodiversiteit

Meer oog voor natuur en biodiversiteit in Leiderdorp. Wij willen weer een goede stap vooruit zetten om Leiderdorp groener te maken.

5. Leiderdorp bestuurt samen met inwoners

Besturen voor, door en met burgers. Het vertrouwen in de overheid is de laatste jaren flink gedaald. Wij willen de kloof tussen bestuur en inwoners kleiner maken en meer de samenwerking opzoeken!

6. Veilig verkeer

De toename van verkeersdeelnemers neemt maar toe, inclusief de verkeersknelpunten. Dat moet opgelost worden! Met speciale aandacht voor fietsers en voetgangers.

7. Cultuur is de basis van onze beschaving

Cultuur zorgt voor meer saamhorigheid, inspiratie en draagt bij aan (intellectuele) ontwikkeling van jong en oud. We geven ruim baan aan culturele initiatieven en zetten ons in voor een nieuw "centrum voor cultuur en educatie".

8. Leiderdorp in beweging

Bewegen is gezond en brengt mensen dichterbij elkaar. We maken sport toegankelijk voor iedereen en ondersteunen lokale initiatieven om Leiderdorpers fit te houden. En natuurlijk blijft het zwembad open.

9. Onderwijs als goede start voor de nieuwe generaties

Ook binnen de gemeente kunnen we ons inzetten voor de ontwikkeling van nieuwe generaties. Wij zetten in op meer uitbreiding van Kindcentra waarin basisonderwijs en een leerrijke kinderopvang gekoppeld is.

10. De knikkers

Voor de uitdagingen van de komende jaren moeten we als gemeente weer proactief investeren in kansen en niet het geld blijven oppotten in reserves. We willen de lasten voor burgers zo lang mogelijk ongemoeid laten.

11. Leiderdorp als zelfstandig onderdeel van de regio

Leiderdorp blijft in de komende jaren zelfstandig. Als er toch in de komende jaren voorstellen komen tot een fusie, dan leggen wij die beslissing voor aan de bewoners.

1. Wonen is een grondrecht!

Iedereen verdient een thuis. Helaas is ook in Leiderdorp het tekort aan betaalbare woningen aan de orde van de dag. Starters hebben geen kans en er is geen doorstroming. Dat moet anders, want wonen is een grondrecht!

- a. Meer betaalbare woningen bouwen is de belangrijkste oplossing. Aan alle soorten van nieuwe huizen is behoefte! En gelukkig zijn er mogelijkheden in Leiderdorp om dit te realiseren – wij streven naar 2.500 extra woningen in de komende 10 jaar;
- b. Er liggen hele grote kansen in de Baanderij. Wij willen de huidige plannen versnellen en uitbreiden. Nu het IKEA-terrein een bedrijventerrein wordt, moeten zoveel mogelijk bedrijven vanuit de Baanderij naar het IKEA-terrein verhuizen. Zo kunnen we maximaal profiteren van de vrijgekomen ruimte voor woningbouw;
- c. Hoogbouw spaart ruimte en beschermt het groen, dus laten we niet terughoudend zijn om de hoogte in te gaan. Maar we kiezen daarvoor wel de geschikte locaties. Dus geen monstrueuze torenflat op de locatie van het oude gemeentehuis;
- d. We maken concrete afspraken met Rijnhart wonen om de grootste knelpunten op de woningmarkt op te lossen. Denk bijvoorbeeld aan goede doorstroming in huurhuizen. Ook willen we de verkoop van sociale huurwoningen zoveel mogelijk inperken;
- e. Voor de toekomst strijden we ervoor dat tenminste 40% van de nieuwbouw sociale woningbouw wordt;
- f. We blijven zoeken naar creatieve oplossingen zoals het vergroten van initiatieven om woningen te splitsen en alternatieve woonvormen zoals Tiny Houses of een Knarrenhof voor de senioren in Leiderdorp;
- g. We willen leegstaande panden omtoveren tot nieuwe woningen. In Leiderdorp staan bijvoorbeeld de Zusterflat en gebouwen bij Leythenrode jarenlang leeg. In tijden van woningnood is dat onaanvaardbaar;
- h. Vergroten van het woningaanbod moet uiteraard “mensvriendelijk” en zo groen mogelijk.

2. Energietransitie: omdat we maar één planeet hebben!

Een schone en leefbare planeet achterlaten voor onze kinderen. De roep om de klimaatcrisis een halt toe te roepen wordt steeds luider. Ook binnen de gemeentegrenzen kunnen we hieraan bijdragen. Dat vraagt een actieve rol van de gemeente om bewoners en VVE's te ondersteunen. Want we moeten dit samen doen. Er is geen tijd te verliezen en we moeten kiezen voor een goed doordachte combinatie van alternatieve energieopwekking (zoals zonnepanelen, windmolens en energieopslag,) en energiebesparing. We gaan dus actief beleid voeren om bij te dragen aan de energietransitie:

- a. Energietransitie is er voor iedereen. Dus ook voor mensen met een kleinere portemonnee. Het kan dus niet zo zijn dat huurders of eigenaren met een kleine beurs de dupe zijn van de stijgende energieprijzen – daar waar dat kan proberen wij dat te voorkomen;
- b. Ook in Leiderdorp moeten we goed blijven kijken naar mogelijkheden voor alternatieve energieopwekking. Het plaatsen van windmolens in de Achthovenerpolder is voor ons bespreekbaar;
- c. We behouden en verruimen de duurzaamheidslening zodat Leiderdorpers - tegen een zeer laag rentetarief - een lening kunnen afsluiten om bijvoorbeeld zonnepanelen op het dak te plaatsen;
- d. We nemen onze klimaat- en energiebeslissingen in afstemming met de regio, maar we willen het tempo erin houden en zijn niet bang om koploper te worden!
- e. We kijken vooruit en sluiten waar mogelijk aan bij experimenten met nieuwe technologie en toepassingen zoals waterstof en energieopwekkende fietspaden;
- f. We zien dat er nog veel winst te behalen valt in huizen en bij bedrijven op het gebied van energiebesparing. We sturen duurzaamheidsadviseurs op pad voor huishoudens en bedrijven. We onderzoeken verschillende mogelijkheden om investeren in energiebesparing financieel interessant te maken voor mensen;
- g. We moeten met elkaar de schouders er onder zetten om de energietransitie te versnellen. Daarom zien wij een belangrijke rol voor de gemeente om met de Leiderdorpers tot nieuwe initiatieven te komen;
- h. Meten is weten. We willen dat de gemeente bijhoudt hoeveel CO₂- en andere besparingen worden gerealiseerd. Op deze manier zien we welke vorderingen we maken en waar we in de plannen kunnen bijsturen;
- i. Afvalscheiding speelt een belangrijke rol in het hergebruik van materialen. We zien dat er in de afgelopen jaren te weinig voortgang is geboekt bij het scheiden van afval. Dat moet in de komende periode veel beter! We zetten in op de landelijk norm van maximaal 30 kilo restafval per huishouden per jaar vanaf 2025. De afvalcoach komt terug;
- j. Onderdeel van een toekomstbestendig beleid is ook de aandacht voor biodiversiteit en waterberging. Dat zijn onderwerpen die regionaal (o.a. met het waterschap) de komende jaren veel aandacht zullen vragen.

3. Leiderdorp sociaal: voor jong en oud

Meer naar elkaar omkijken. Klaar staan voor hen die een extra hulp of aandacht nodig hebben. Juist in de huidige tijd blijkt maar weer hoe belangrijk dit is. We zetten ons in om Leiderdorp socialer te maken. Dat iedereen gelijke en eerlijke kansen krijgt, ongeacht achtergrond, sekse of geaardheid. Dat gaan we op verschillende manieren doen:

Bestrijding kansenongelijkheid en armoede

Nog altijd leeft, ook in Leiderdorp, zo'n 10% van de gezinnen onder de armoedegrens. Dat betekent dat een flinke groep Leiderdorpers afhankelijk is van gemeentelijke voorzieningen en subsidies om hun dagelijkse kosten te kunnen betalen. Want armoede is breder verspreid in Leiderdorp dan je zou denken!

- a. We bezuinigen niet op gemeentelijke voorzieningen en subsidies en breiden deze - met name voor kinderen - waar nodig uit.
- b. Voorkomen is beter dan genezen: we zetten meer in op preventie en schuldhulpverlening. Hiervoor moeten organisaties zoals Includio, de juiste middelen krijgen en behouden.
- c. Uit de landelijke toeslagenaffaire blijkt dat het soms enorm mis kan gaan als er niet op tijd wordt geluisterd. Daarom hebben we extra aandacht voor goede samenwerking tussen organisaties en organiseren één aanspreekpunt voor en een snelle en zorgvuldige klachtenafhandeling;
- d. We kijken bij nieuwe initiatieven sterk naar de uitvoerbaarheid vanuit de gedachte: *“Beleidsplannen niet van achter de tekentafel maar van achter de keukentafel”*.

Kansen voor iedereen

We zetten ons extra in om de nog altijd grote hoeveelheid inwoners die afhankelijk zijn van de bijstand te helpen om hun kansen op betaald werk te vergroten:

- a. We versterken de begeleiding, ondersteuning en scholingsmogelijkheden. Zo kunnen zij zich weer kwalificeren voor een plek op de arbeidsmarkt;
- b. We versterken het bestaande loket voor mensen met vragen over werk, loopbaan en opleiding.

Oog voor ouderen

We worden steeds ouder. Dat is natuurlijk goed nieuws. Tegelijkertijd vraagt het ons ook om hier rekening mee te houden in onze aanpak op het gebied van wonen, zorg, welzijn en openbare ruimte. Het vraagt ook om een stevige regie vanuit de gemeente om meer oog te houden voor onze ouderen. We willen dat ouderen zo lang mogelijk en met plezier zelfstandig kunnen wonen als zij dat willen. Eenzaamheid bij ouderen moeten we verminderen. Dat kan als we de mogelijkheden die we hebben optimaal benutten:

- a. We zetten meer in op versterking van organisaties die gericht zijn op ouderen. Het gemeentelijke budget hiervoor zal de komende jaren moeten worden verhoogd;
- b. We stimuleren meer beweging en saamhorigheid. Initiatieven die dit bevorderen, zoals ‘de derde helft’, blijven we ondersteunen;
- c. We hebben speciale aandacht voor innovatieve woonconcepten die wonen voor ouderen plezierig maken. We kijken hierbij ook naar het aanpassen van het huidige woonbestand (b.v. galerijflats Dreven/Ouderzorg);

- d. Wij besteden extra aandacht aan dementerenden en hun partners.

We bieden kansen voor jongeren

Ook voor jongeren is Leiderdorp een aantrekkelijke en veilige woon- en leefomgeving. Dat moeten we zo houden.

- a. Voor jongeren die enige vorm van ondersteuning nodig hebben, zorgt de gemeente voor goede, tijdige en laagdrempelige voorzieningen in de Jeugdzorg. We zien dat dit nog beter en sneller kan. Betrokken organisaties moeten veel beter samenwerken. De gemeente heeft hierin een regiefunctie. Knelpunten bespreken wij ook met het Rijk!

Sociaal in de breedte

- a. We zetten in op inclusieve wijken met een ontmoetingsplek. Iedere wijk moet een eigen ontmoetingsplek krijgen om activiteiten uit te voeren of simpelweg om een 'kop koffie' met elkaar te gaan drinken. Zo kan iedereen die daar behoefte aan heeft op een laagdrempelige manier in contact met elkaar komen;
- b. We ondersteunen ook onze mantelzorgers die de ruggengraat vormen van veel zorg voor anderen in Leiderdorp. We gaan het gesprek aan om de activiteiten voor deze groep uit te breiden want dat verdienen onze mantelzorgers! Een goed voorbeeld is uitbreiding van de 'Dag actief groep' die ervoor zorgt dat mantelzorgers ook af en toe een dag 'vrij' kunnen nemen;
- c. Voor veel van de sociale onderwerpen (o.a. WMO) heeft Inluzio een belangrijke verantwoordelijkheid. Dat vereist ook van hun kant een heldere communicatie en informatievoorziening richting mantelzorgers en vrijwilligers;
- d. Sociaal betekent ook dat we blijven kiezen voor onze lokale winkels en bedrijven. Een goed sociaal economisch beleid zorgt ook voor meer bestaanszekerheid bij onze middenstand;
- e. In situaties waarin de gemeente opdrachtgever is voor organisaties / bedrijven die taken uitvoeren, controleert de gemeente bij de aanbesteding of (onder)aannemers zich houden aan de eisen rondom arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden voor werknemers. De gemeente doet geen zaken met (onder)aannemers die niet tenminste € 14,00 bruto per uur als minimumloon hanteren. Ook zo pakken we onrechtvaardigheid en armoede aan.

4. Natuur en versterking van de biodiversiteit

Leiderdorp moet verder vergroenen en zich inzetten om de biodiversiteit te versterken. De gemeente moet daarin een leidende en stimulerende rol spelen. We denken daarbij voor de komende vier jaar aan:

- a. Het realiseren van 3 of 4 minibosjes (tiny forests);
- b. Het behalen van het keurmerk voor goed maaibeheer;
- c. Wij verbinden Oost met West en Noord met Zuid door twee bijensnelwegen;
- d. We realiseren nog meer natuurvriendelijke oevers;
- e. We versterken het Natuurnetwerk binnen onze gemeente.

Dit alles moet ertoe leiden dat we in de ranking van de groenste gemeenten van Nederland van plaats 330 afkomen en minstens 100 plaatsen gaan stijgen.

5. Leiderdorp bestuurt samen met inwoners

De overheid moet er voor iedereen zijn. Vele landelijke schandalen en het niet nakomen van beloftes hebben de kloof tussen de overheid en inwoners vergroot. Ook op lokaal niveau lijden we daar onder. Daarom moeten we ons maximaal inzetten zodat inwoners zich gehoord voelen en er ruim baan is voor tijdige inspraak en zeggenschap. We willen in ons dorp het vertrouwen herwinnen door op een eerlijke, transparante en sociale manier te besturen.

- a. Hernieuwd vertrouwen begint met goede en tijdige informatie vanuit de gemeente. Dat kan beter door zowel op de website en in het Leiderdorps Weekblad meer aandacht te besteden aan voor iedereen leesbare en begrijpelijke communicatie;
- b. We stimuleren bewonersinitiatieven en wijkacties en streven naar aanspreekpunten in de wijken;
- c. We gaan experimenteren met buurtbemiddeling voor de oplossing van kleinschalige, maar hardnekkige, problemen tussen bewoners.

6. Veilig verkeer

De gemeente heeft een belangrijke rol in het zorgen voor veilige en goed onderhouden wegen waarin alle verkeersdeelnemers zich veilig van A naar B kunnen verplaatsen.

- a. De komende jaren zullen veel verkeersproblemen moeten worden opgelost. Daarbij willen we voorrang geven aan het langzame verkeer (fietsen) en voetgangers. In de 30 km zones controleren we auto's actiever en effectiever op snelheid;
- b. De flinke groei van de zeer snelle elektrische fietsen verdient speciale aandacht. Steeds meer Leiderdorpers ruilen de auto of openbaar vervoer in voor de fiets. De behoefte aan "fiets-snelwegen" op de doorgaande wegen in Leiderdorp neemt toe. Wij willen de mogelijkheden hiervan onderzoeken;
- c. De verkeersveiligheid bij scholen blijft een punt van zorg en aandacht. We willen in gesprek gaan met betrokken partijen hoe we dat kunnen versterken;
- d. Bij herinrichting van wegen moeten we meer aandacht hebben voor de plaatsing van zebra-paden. Die blijken op veel plaatsen in ons dorp op de verkeerde (en daarmee onnodig gevaarlijke) plaatsen te liggen;

- e. In de komende jaren wordt de Ringweg Noord aangelegd. Dat moet - zoals is beloofd - leiden tot een forse beperking van het verkeer op het Engelendaal. We houden een vinger aan de pols en aarzelen niet om alsnog aanvullende maatregelen te nemen om de Engelendaal onaanrekkelijker te maken voor doorgaand verkeer. Denk daarbij bijvoorbeeld aan rotondes of eventuele versmalling;
- f. We zien de overlast van langparkeerders uit de gemeente Leiden die daar sinds de invoering van betaald parkeren de parkeermeter willen omzeilen. Daar willen wij een stokje voor steken. We maken van de plaatsen waar overlast ontstaat een blauwe zone (max 2 uur parkeren) waarvoor de bewoners een gratis parkeervergunning krijgen vanuit de gemeente;
- g. Regels stellen is vaak makkelijker dan regels handhaven. We zetten in de komende vier jaar in de samenwerking met de politie in op betere handhaving om de verkeersveiligheid te vergroten;
- h. Wij onderzoeken of de huidige parkeernormen waarop het aantal parkeerplaatsen wordt berekend, nog van deze tijd zijn.

7. Cultuur is de basis van onze beschaving

Leiderdorp behoort tot de gemeenten in de regio die (verreweg) het minste uitgeven aan cultuur en subsidies voor cultuurorganisatie. Dat moet anders! Cultuur zorgt namelijk voor meer saamhorigheid, inspiratie en draagt bij aan (intellectuele) ontwikkeling van jong en oud. We geven ruim baan aan culturele initiatieven.

- a. We streven ernaar om cultuur te koppelen aan de educatieve agenda: je kunt met cultuur niet vroeg genoeg beginnen!
- b. Wij zetten volop in op de werkzaamheden van de cultuurcoach en gaan werken met een digitale cultuuragenda voor ons dorp;
- c. We brengen meer cultuur in de wijk om cultuur zo toegankelijk mogelijk te maken voor de inwoners;
- d. We verruimen de subsidies aan culturele organisaties en evenementen (bijvoorbeeld Kunst in de Heemtuin, het Doeshavenconcert);
- e. We onderzoeken of de leegstaande gebouwen langs de Werf en het gebouw van de (nu nog) Brandweer omgevormd kunnen worden tot een "centrum voor cultuur en educatie". Dit kan ook als ruimte worden gebruikt door organisaties om te kunnen oefenen en optreden;
- f. We kijken hoe we voorstellingen en concerten van basisscholen een breder publiek kunnen geven.

8. Leiderdorp in beweging

Bewegen is gezond, zowel fysiek als mentaal. Ook zorgt het voor meer saamhorigheid en draagt het bij aan onze ontwikkeling. Sport maakt een steeds belangrijker deel uit van ons leven, voor alle doelgroepen en leeftijden. Intensieve betrokkenheid van de gemeente is en blijft ook de komende jaren noodzakelijk en daarbij moeten we investeringen in de sport verbinden met onderdelen van het sociaal beleid en onze gezondheid. Sporten moet namelijk ook voor iedereen mogelijk zijn!

- a. De sportaccommodaties zijn de plek waar iedereen samenkomt. De accommodaties kunnen daarom ook voor meerdere doeleinden gebruikt worden. We streven naar een intensiever gebruik door de koppeling van sport, sociaal beleid, gezondheid en jeugd- en ouderenbeleid;
- b. We handhaven het Sportservicepunt en bieden actieve steun voor initiatieven zoals 'de derde helft' om oudere Leiderdorpers in fysieke beweging te brengen en te houden;

- c. Alle sportcomplexen die gemeentelijke subsidie krijgen moeten rookvrij zijn;
- d. De gemeentelijke subsidie voor de sportcomplexen wordt uitgebreid. Op dit moment is de hoogte van de eigen bijdrage die door de gemeente wordt gevraagd voor enkele sportverenigingen onbetaalbaar;
- e. We bieden ondersteuning bij verdere verduurzaming van de accommodaties;
- f. Het zwembad blijft uiteraard ook de komende jaren bestaan en wordt daar waar het kan verduurzaamd (bijvoorbeeld zonnepanelen op de Does);
- g. Wij gaan in overleg met de scholen, hoe we de schoolsport nog meer kunnen versterken.

9. Onderwijs als goede start voor de nieuwe generaties

De rol van de gemeente in het basis- en voortgezet onderwijs is beperkt. Wel gaat de gemeente over het in standhouden van het openbaar onderwijs, het (groot) onderhoud van de schoolgebouwen en in kleine mate over de onderwijsachterstanden. Binnen die beperkte rol willen we maximaal bijdragen door:

- a. Bij nieuwe investeringen in schoolgebouwen gaan we uit van zogenoemde Kindcentra met een koppeling van leerrijke kinderopvang en basisonderwijs (ontwikkeling van 0-12 jaar);
- b. We zorgen voor een versnelde verduurzaming van schoolgebouwen;
- c. De gemeente gaat weer zichtbaar in gesprek met alle scholen in Leiderdorp;
- d. We investeren extra in het voorkomen van onderwijsachterstanden;
- e. We zorgen voor een betere samenwerking tussen jeugdzorg, GGD en het onderwijs. We streven ernaar om barrières weg te nemen, de bestaande wachtlijsten op te lossen en te investeren in expertise;
- f. Taalonderwijs voor nieuwkomers wordt een gemeentelijke taak. Goed Nederlands spreken is vaak het verschil tussen een succesvol bestaan of leven op de armoedegrens. Door als gemeente hierin slim te investeren worden problemen in de toekomst voorkomen!

10. De knikkers

Voor de uitdagingen van de komende jaren moeten we als gemeente weer proactief investeren in kansen en niet het geld blijven oppotten in reserves. We kijken niet alleen naar uitgaven, maar ook naar inkomsten.

- a. Het streven is de lasten van de burger (OZB, afvalstoffen, kosten voor paspoort e.d.) zo lang mogelijk ongemoeid te laten en, zoals de afgelopen jaren, met niet meer aan te passen dan het inflatiepercentage. Maar als het echt niet anders kan, dan rust er geen taboe op bijvoorbeeld een beperkte verhoging van de OZB.
- b. De duurzaamheidslening blijft ook de komende jaren de komende jaren gehandhaafd en wordt, als het aantal aanvragen groter wordt, zo nodig uitgebreid.
- c. Wij bezuinigen niet op het sociaal domein!

11. Leiderdorp als zelfstandig onderdeel van de regio

Leiderdorp blijft de komende jaren zelfstandig. Om dat te realiseren moeten een aantal dingen gebeuren.

- a. Er zijn meer handjes nodig om zelfstandig alle taken te kunnen blijven vervullen. Hier willen we ons voor in zetten.

- b. De samenwerking in de regio moet worden versterkt. Dit betekent dat we met elkaar in gesprek moeten blijven en slim moeten aanbesteden. Altijd met een kritische blik wat de bestaande samenwerkingsorganisaties voor ons gaan opleveren;
- c. Als er in de komende jaren voorstellen komen tot een fusie, dan leggen wij die beslissing voor aan de bewoners. Te denken valt aan bijvoorbeeld een referendum.